

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, literară-ilustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.
Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.
Manuscripte nu să dau napol.

VALEA-IEPII

O mică comună de munte, ajunsă a putea fi pusă pildă departe strălucitoare tuturor hotarelor noastre!

Luni în săptămîna asta venind de pe Valea-Geoagiu-lui în jos spre Orăștie, am ajuns în drum o trăsură, în care era un preot, o doamnă și 2 copii. Vedeam că-s cam năcăjiți călătorii, și văzînd că e un preot român, deși nu-l cunoșteam cine e, l'am salutat (i-am dat binețe), și apoi am întreat pe un om din cale, cine e preotul supărat din trăsura aceea? Mi-a răspuns:

— E preotul din Valea-lepii George Marian...

M'a atins neplăcut descoperirea asta. Căci eu dau cinstite fiecărui preot român, chiar necunoscut fiindu-mi, stimînd eu în el pe slujitorul bun al poporului nostru, dar preotului acestuia de-l cunoșteam, nu-i dădeam binețe. N'am zis totuși nimic Românilui meu.

— Dar oare unde să ducе? l'am mai întreat, așa mai mult ca să zic ceva.

— *Hm*, — zise omul meu, clătînd din cap, — *la vai de capul lui să ducе! Iacă își ducе familia din sat, că nu mai poate suferi viața între credincioșii săi!* O ducе la ceva rudă a sa lîngă Blaj. A spus că el iară vine napoi, dar am auzit și aceea, că merge la vlădicie (la Sibiu), să se roage să-'i deе altunde va parochie, și atunci nici nu mai vine napoi...»

De fapt cu trenul de seara, părintele Marian și-a pus la Orăștie familia pe tren și a plecat la ruda de lîngă Blaj.

Simțămîntul creștinesc să înduioșează în noi văzînd tragicul pasului greșit al acestui preot nenorocit.

Disciplina (buna rînduială) națională însă cere, să nu ne lăsăm răpiți de simțămintele de milă, cînd vedem pe cel rătăcit zbătîndu-se așa cumplit în suferințele pentru nebuna sa faptă, căci nici el nu

s'a lăsat muiat de nici una din rugăciunile ce i-s'au făcut înainte de alegere de fruntașii partidului nostru, nici de glasul cînd rugător, cînd amenințator al credincioșilor săi! Pe toate le-a nesocotit, peste toate a călcat cu călcîiul cizmelor sale și s'a dus strună sub pulpana celui tăiat împrejur Farkas! Acum l'a ajuns răzbunarea poporului, a cărui rugăminte pe el l'a lăsat rece, și a cărui inimă și cinstire națională așa de greu a vătămat'o! Acum, ierte-ne Dzeu răutatea, dacă-'i putem zice așa, — credem că și acel popor și noi, ne putem îngădui a rămînea și noi reci în fața zbaterilor lui pentru urmările de cari suferе din greu!

Și ca să nu să creadă că slăvim pe un popor barbar, tiran, rău, scoatem aci de nou la iveală, în ce chip să poartă acest popor față de rătăcitul său preot:

Nu i-a făcut nimic, decît că, după alegere, i-a spus: »Părinte! Biserica asta sfîntă, să nu ne-o mai calci, că nu te credem vrednic a te mai atinge de altarul ei. Că de mai vii în ea, noi nici unul nu o mai călcăm. La casele noastre la slujbe să nu mai vii. Și ca să nu te lipsim de banul de care să vede că ești mai poftitor ca de ori-ce bun sufletesc, uite, *ți-om da banii* ce ți-se cad! De ai un mort, *îți plătim îngropăciunea*, dar nu te primim să vii să slujești, ci ne aducem preot din alt sat, dîndu-i și aceluia înc'o plată, — nu mai pe tine să nu te vedem în curțile noastre!... De-'i un botez, *îți plătim botezul*, dar copilul îl ducem în satul vecin să ni-l încreștineze. De-'i lipsă de sfîntire de casă, aducem apă sfîntită dela preotul din alt sat. *Îți dăm banii nostri, fii fericit cu ei, dar sufle-*

tul nostru și dragostea noastră, nu ți-o mai dăm! Așa să știi părinte!»

Și de-atunci popa Marian e figura cea mai jalnică în satul său Valea-lepii. Oamenii îl miluesc, aruncîndu-i, cu scîrbă, plata ce i-s'ar cădea, dar' slujbele lui nu le mai primesc. Ba ci-că nici vreau să-'i mai vîndă lucruri de-ale hranei, nici îi mai dau binețe!... Și așa părintele stă în satul său, mai rău ca în — gura iadului.

Și, uite, ce nobil să poartă poporul acela față de el. Nu-'i face nici un rău. Îl pe de sește numai cu desprețul său, pe care îl și vrednicește pe deplin!

Valea-lepii! Tu prea cinstită comună românească, de mîndră pomenire va rămînea numele tău în istoria luptelor politice a bietului nostru neam oropsit din această țară!

Tu prea cinstit popor din Valea-lepii! Cît de mult întru-nești tu toate însușirile cele mai nobile ce le așteptăm noi dela un popor vrednic și cinstit! Cu atît mai vîrtos de admirat ești tu, bun popor, cu cît nici un »agitator» (așîțător) de undeva, nu a venit să te așîțe asupra păcătosului tău preot, ci tu de capul tău, ascultînd numai de șoapta inimii tale celei nestricate, te-ai avîntat la o faptă, pentru care toată lumea românească te privește cu uimire plăcută, și te laudă bătînd din palme!

Tu faci cel mai ideal boicot asupra unui păcătos național!

Intrebați-vă, fraților Români de pe aiurea, că asămănîndu-Vă puterea voastră față de vinduții de printre voi, întrucît stați aproape de strălucita pildă de românism curat de care vi-o dau frații din Valea-lepii, sat mic, de-abea 131 case, în vîrf de munți, pe locuri aproape neumbrate?!

UNELE—ALTELE

Jocul miresei în scop cultural.

Dumineca trecută a avut loc la Orăștie nunta tinerului măestru brutar (păner, franzelar) *Ioan Balomiri* din Orăștie, fiul dlui învățător pensionat *I. Balomiri* din Balomir, — cu dsoara *Mărioara Lăzdroiu*, drăgălașa fiică a dlui *Ion Lăzdroiu*, măestru pantofar.

La ospățul ce a urmat după cununie, printre vorbirile cu urări de mult noroc la adresa tinerei perechi, dl *Radu Zunea* a ținut o potrivită vorbire îndemnînd pe cinstiții nuntași a lega și de nunta acestei fericite tinere părechi, pomenirea unei fapte frumoase, jucîndu-să jocul miresei în scop cultural, anume: pentru ajutarea gimnaziului din Brad în nizuința sa spre întregire. Indemnul a fost cu bine primit și cinstitul naș, dl *Cornel Demeter*, apotecar în Orăștie, a început jucarea fericitei mirese, dînd în același timp ca contribuție pentru scopul numit, suma de 5. cor.; a fost urmat apoi de ceilalți cu drag, fiecare jucînd drăguța mireasă și aruncînd pe grămăjoara de argint cît voia. S'au adunat astfel cu jocul miresei 90 cor., cari au fost predate administrației foii „Libertatea” împreună cu lista celor dela cari s'au adunat. Noi i-am trimis la locul lor: Direcțiuni gimnaziului din Brad. Iată numele cinstiților nuntași cari au contribuit la această frumoasă jertfă culturală:

Dl *Cornel Demeter*, farmacist, naș, 5 cor.; dna văd. *Ana Bugariu n. Demeter*, nașă, 2.50; mirele *I. Balomiri* 5 cor.; *Mărioara Balomiri* 2 cor.; dl *Radu Zunea*, 5 cor.; *Pompiliu Micșă* și *Oți* 7 cor.; *Dr. S. Trif*, 3 cor.; *Antoniu Balomiri* 3 cor., *Packer Vilma* 1 cor., *I. Balomiri*, senior 2 cor., *Ioan Fleșer*, învățător 1.50 cor., *S. Manolescu* 4 cor., *I. Lăzdroiu* 3 cor., *L. Șelmercan*, învățător 1 cor., *R. Muntean* 2 cor., *Dr. Aurel Tincu* 2 cor., *Olimpia Balomiri* 1 cor., *E. Hartwich* 1 cor., *Maria Grof* 1 cor., *Minerva Zunea* 2., *G. Cornea* 4 cor., *D. Săcărea* 1 cor., *I. Silian* 1 cor., *I. Moranciu* 2 cor., *Adam Vasii* 2 cor., *George Oprean* și soția 5 cor., *Samoilă Lăzdroiu* 1 cor., *Iuliu Veljan* 2 cor., *Cornelia Pop* 2 cor., *Oancea Zsigmond* 2 cor., *N. Marcu* 1 cor., *Roza Vasiloiu* 1 cor., *Popa Iosif jun.* 1 cor., *Vasiloiu Iosif* 1 cor., *Maria Grof* 1 cor., *Roza Moranciu* 2 cor., *Tera M. Dr. Tincu* 2 cor., *I. Lăzdroiu*, pantofar. 1 cor., *Maria Lăzdroiu* 1 cor. Total: 90 coroane.

Fie-le fericiților miri casa casă, masa masă, și viața prea frumoasă!

La Virșeț

va fi alegere nouă deputat, după-
ce Lang, ales în 2 locuri, a abzis de
Virșeț, vrînd să-l lase acesta fiu-
lui său.

Naționalistul german Dr. Heegen
va păși de nou în luptă, și, avînd
și spriginul Românilor din cerc,
să crede că va fi mai norocos ca
în rîndul trecut. Bine-ar fi. Româ-
nii ajute-l inimoși!

Limba Bosniei.

E lucru hotărît, că, drept limbă o-
ficioasă în Bosnia Herțegovina,
nu va fi aleasă nici cea nemțască,
nici cea ungurească, ci limba
sîrbo-croată. Slujbașilor li-să dă
vreme de 2 ani s'o învețe.

Un nou și însemnat pas de cu-
cerire a slavismului în Impărăție!

Popor bun.

Cei-ce au urmărit cele scrise de
noi despre poporul din Valea Jepii
în aspra, dar dreapta lui răzbu-
nare asupra popii Marian pentru acă-
rea sa de pulpană evreului Farkas,
auzind numai de pedeapsa pe
care acel popor a aplicat-o preo-
tului sau rătăcit, ar putea zice:
„Da, da. Că de răzbutan e bun el
poporul! Să dea în conducătorii“
săi, știe dar să-i spriginească, să-i
încungiure cu iubirea sa, nu prea!“

Pentru-că nici o clipă aceeaș-
tă umbră urită să nu plutească
asupra bunului popor din Valea Jepii,
dăm aci încă următoarele lămuriri:

Preotul G. Mărian nu e demult
în acest sat. Doar de 4 ani. A ve-
nit din alt loc de undeva, de pe
unde încă să vede că nu să sim-
țea bine.

Cînd a venit în sat, n'avea așa-
zicînd nimic. Noii săi credincioși
văzîndu-l cu familie și așa lipsit,
l'au încungiurat foarte mișcător cu
dragostea lor: Unul i-a dat casă de
locuit, aproape pe nimic, alții i-au
adus mieii, alții porci, ca să aibă
cu ce porni un pic de economie,
alții ferdele de grîu și cucuruz de
sămînță să aibă ce pune în pămînt.
Ci-că era ceva mișcător pîn' la
duioșie felul frumos cum micul po-
por a primit pe preotul seu!

Nu e dar acesta un popor care
numai a pedepsit a știut în chip
neșteptat de luminat pe cel rătă-
cit, ci popor care i-a arătat și inima
sa bună din belșug!

Chir de aceea l'a durut acum
așa de tare, cînd s'a văzut rătăcînd
și ne-ascultînd ruga poporului ace-
luia bun, de-a nu-i face rușine! Și
pentru aceea s'a întors așa de mîn-
dru dela el!

După alegeri.

— Cercul Orăștiei —

— Dumineca trecută, pe cînd
preotul P. Lula ieșea din biserică sa
din Bobilna, un sergent de gendarmi
l'a așteptat naintea bisericii și i-a
spus cu îngîmfare: »Dle părinte, să
faci bine să spui în biserică oame-
nilor, să înceteze cu comediile as-
tea. Să nu mai țină boicott contra
crîșmarilor și a boltelor lor, ci să
le caute ca și mai naintea!«

Di preot Lula a rămas cu drept
cuvînt mirat de această cerere co-
pilărească a gendarmului și i-a spus,
că să-și vadă el numai de slujba
lui de gendarm, că aceea ce să pre-
dice în biserică, îl învață pe dsa
vlădica, nu gendarmii.

Ti-i trezi, ca mâne, că o să în-
ceapă gendarmii aceștia a împinge
pe oameni de spate în crîșma ev-
reului și a le scoate ei banii din
șerpar ca să-i dea la scumpul lor
»patriot!«

— Di Romul Săbău, ales preot
în Fo't, a fost zilele astea dus na-
intea judecătoriei de cerc din Geo-
giu și luat la răspundere pentru-că
a zis unui om: »Nu te băga mă în
crîșmă la »dranța asta de Jidan!«
Dar a spus-o așa ca juptul s'o audă
și el. De-aceia l'a pîrît. La pertrac-
tare Evreul nu știa ce să mai facă,
să mai încoarde lucrul prin pîră ori
să-l înmoale, că simțea că pedep-
sirea tînerului român îi e și mai spre
rău. Dar fratele său în lehova, na-
sul strîmb Szegö din Geoagiu, ca-
re-i era apărător, a cerut aspru pe-
depsirea Valahului, care, ca candi-
dat de preot, uite, e în stare să ni-
micească traiul unei familii (jido-
vești) prin ațîțăturile sale!... »Că e
nimicit acest biet om!« — zicea Ev-
reul Szegö, iar Evreul crîșmar plî-
ngea cu amar în gîngă el...

L'au pedepsit pe di Săbău cu
60 cor. pentru »vătămarea onoa-
rei« jidovului prin aceea că i-a zis
»dranța!«

Așa-i. Că el nu să lasă să-i zici
nici »dranța« fără să te pîrască,
dar el la cîți zice »hoț de Ru-
mun«, și tîndala de Român îi iartă,
i-o ia ca glumă, nu-l pîrștel! —
Învățați și în privința asta, Români,
a vă apăra față de acești cuteză-
tori și veninoși speculanți după bu-
nul vostru! Vezi, prin ce vreau ei
să înfrice pe cei mai inimoși din-
tre noi, ca să vă supună apoi pe
voi și să vă aibă pe veci oi de mulși.
Cu atît mai virtos Român de ome-
nie nu va călca pragul acestui duș-
man al partidului nostru românesc
și a celor ce pentru el și pentru tot
poporul, luptă!«

— Cantorul din Mada, Avram
Marcu, care a fugit de preotul și
de învățătorul său și s'a luat după
»Răisnăruț« (Evreul Reisner dela
Geoagiu), care i-a arătat nu știu ce
scîlpicios în palmă, și s'a fărcașit,
— a fost lăpădat din cinstea de can-
tor la sfînta biserică. Nici nu mai
vrednicea să stee în strană!

— În cercul Boroșineului în co-
muna Moneasa, s'a dat o petrecere.
S'au adunat mulți oaspeți, cari însă
văzînd în sala de petrecere și pe
preotul Oct. Tămășdan, care fu-
sesse în tabăra contrară la alegere,
n'au voit să între în sală
până rătăcitul preot nu va ieși de
acolo!

— În Șiria la o petrecere a
venit și preotul Miron Grecu din
Bărsa, închinat și el lui mamonu
la Boroșineu, dar lumea românească
bună l'a poftit pe ușă sfară
din sala de petrecere!

Indrjirea aceasta a sufletelor cu-
rate, e vrednică de toată lauda! Și
ea să nu înceteze nici-odată!

Dieta.

În dietă încă tot Răspunsul ce
e a să da la Cuvîntul de Tron să
desbate. Guvernamentalii ar trece
odată peste lucrul acesta, dar cei
dela opoziție (contrarii) zi de zi să
înștințează că vreau să vorbească
și așa dieta trebuie să-i tot asculte.
Asta merge încet de tot, deoarece
pe zi nu vorbesc, decît 3—4 depu-

tați. Ținta lor e ca să incurce vre-
mea ca guvernul să nu ajungă la
vreme la votarea trebuințelor sale
arzătoare: budget (Indemnizare),
miliție și altele. Naționaliștii vorbesc
rînd pe rînd la Răspunsul către Im-
părat, arătînd cum am vrea noi să
fie dat acel răspuns! Zilele trecute
(luni) a vorbit în dietă di Dr Stefan
C. Pop, vorbirea căruia o dăm mai
la vale. Deputatul naționalist a vor-
bit timp de 2 ciasuri și în vremea
aceasta a fost adeseori întrerupt din
partea deputaților unguri șovinști,
dar au răsunit și glasuri, cari sprig-
ineau cele spuse de dînsul!

Iată ce a vorbit di Dr. Pop, —
ca un fel de replică (răspuns) lui
Tisza de care am pomenit și noi
în numărul trecut:

Vorbirea dlui St. C. Pop.

La vorbirea contelui Tisa (des-
pre care am scris în numărul trecut),
partidul naționalităților din dietă,
a hotărît ca să dea un răspuns
bărbătesc. În simbăta trecută a și
dat răspunsul vrednicul nostru
deputat Dr. Stefan C. Pop. Dieta
întreagă a ascultat cu încordată
luare aminte cuvintele deputatului
român, care vreme de două ciasuri
a vorbit arătînd punct de punct fun-
damentul mincinos pe care și-a
clădit Tisza vorbirea. Cuvintele de-
putatului român au stăruit mirare
în toate părțile și dovada cea mai
vie despre adevărul ce-l cuprindeau
ele a fost mărturisirea unui deputat
maghiar (Mezőssy), care în o vor-
bire a sa după Dr. Pop, a
spus-o în plinul dietei, că *subscrie
de ale sale toate cele spuse de depu-
tatul român despre volnicile dela
alegeri și nedreptățile ae să fac în
această țară!*

Di Dr. Pop și-a început vorbi-
rea prin înfierarea multelor și fe-
luritelor și blăstămăturilor și de toți
prea bine cunoscutelor mișelii ce
s'au săvîrșit sub sute de fețe la
alegeri de deputat. Spune drept
urmare că dieta aceasta nu a primit
în sînul său deputați, pe cari i-a
trimis poporul după buna sa
chibzuială și dorință. Toate
au mers după porunceală, și unde
vorba n'a ajutat a venit în ajutor
banul Juzii și baioneta vesti-
tului jandarm ungar. Dove-
dește prin lege, că românii au fos-
recunoscuți de naționalitate
încă din 1853, și de atunci în
toată vremea a fost un partid
național românesc, acărui
ființă contele Tisza n'a voit s'o re-
cunoască în vorbirea sa din trecut.
Ca naționalitatea avem dreptul ca
să ne conducem treburile dela pri-
măria comunală în limba noastră,
ba chiar și instanțele judecătorești
sunt datoare a ne trimite judecata
în limba noastră! Dar ce să
îndeplinește din toate acestea? Ni-
mic!, cu toate, că legile despre na-
ționalități ne asigură drepturile a-
cestea! Și această lege e de mare
însămănătate pe care n'o poți nimici
cu una cu două. Ea trăiește și azi,
(nu-i ștearsă) dar nime nu să
mai ține de ea! Zadarnic au a-
runcat deputații nostri guvernului în
nenumărate rînduri mișelia aceasta
în ochi, el n'a ajutat nimic! Dar cel
puțin s'o șteargă, să nu mai fie a-
ceastă lege, ca să știm odată, că

nu mai avem drept să ne plîngem.
Ei bine nici asta n'o face! Pentru-că
decîte ori ne plîngem noi lumii de
nedreptățile ce le îndurăm, să aibă
ce arăta aceleiași lumi: legea
despre naționalități, și să
ne facă mincinoși și răzvrățitori...
Că — zice ei — uite ce de drep-
turi au dar nu sunt de omenii! Și
lumea crede, că ea vede numai
ce-i scris acolo în litera legii, nu
și ce îndurăm noi ca urmare a ne-
împlinirii eil!

După acestea vrednicul deputat
respinge minciunile, că poporul ro-
mânesc și în întîiul rînd așa nu-
miții »agitatori« n'au pentru un-
guri decît ură și că mereu s'ar con-
jura în contra lor. Dovada cea mai
vie, că poporul românesc nu-i vino-
vat de această învinuire e faptul,
că Români în acele cercuri de a-
legere, în cari n-au avut majoritate,
nici macar candidat n-au pus, ci
au spriginit pe acei candidați un-
guri, cari au făgăduit că vreau bi-
nele poporului și doresc votul
universal și secret.

»Noi — zice di Stefan C. Pop
— pentru-ca să nu ne poată nime-
nea învinui că urim pe unguri, au,
sprijinit toate partidele ungurești
și durere am sprijinit pe alocuri
și membru partidului guver-
namental (aviz unor preoți din
cercul Dobrei).

»Nu e drept că noi am fi arun-
cat în popor sămînța urei. Să spună
cineva, dacă a auzit pe vre-un can-
didat de-al nostru ațîțînd împotriva
ungurilor? Da, am ațîțat împotriva
domniei de clasă (împotriva
cetei de domni, cari ei vreau să se
fericească, i-ar de cei mulți habar
n'au ci tot în sclăvie i-ar ținea sub ei)!
Am agitat împotriva felului de ocîr-
muire de astăzi, care duce la
prăpastie Ungaria și cetățeni-
lor le dă în mână toiagul pribegiei!
Am ațîțat împotriva felului prăpă-
dit de ocîrmuire, cîruia vrem să-i
punem capăt cu ajutorul poporului
unguresc!«

»Contele Tisza a făcut tot ce
i-a stat în putință, ca să ne în-
vingă! Și-a prăznuit de bucurie că
ne-a învins! Vă întreb însă, dom-
nilor deputați, în lupta aceasta, am
luptat oare cu arme deopotrivă, și
armele cari ne-au obosit fost-au oare
curate? Am fost doborîți prin vol-
nicii, alegătorii nostri au fost dri-
piți pe vremea luptei și ni-i prigo-
nesc și acum! Noi nu suntem în-
vinși pentru-că nu contele Tisza
a învins, ci volnicia și teroa-
rea (băgarea în groază), cari au pî-
tat cu aceste alegeri, și vaza țări
ungurești!

»Contele Tisza crede, că va
putea împăca pe naționalități
(popaorele nemaghiare), înlăturînd-
ne pe noi și spunînd hotărît că
nu noi suntem adevărații întrupă-
tori ai voinței poporului și binevoi-
tori ai lui ci Burdea, Mangra și
Siegescu. Zice că noi numai în
urma unei întîmplări norocoase am
ajuns în dietă, azi venim și mâne
plecăm și chiamă în luptă pe cei
mai așezați (moderații) și preoți-
mea cea înaltă (cea de jos nu dră-
guțule conte? Și între asta ai găsi
cîți-va prieteni.) Are voie s'o facă
noi nu stăm n'cale. Să nu uite însă
contele Tisza, că biserică ro-
mânească, unită și neunită de-
opotrivă, sunt biserici naționale.
Să nu uite că aceste biserici ar
istorie și trecut, că în fruntea lor
au muncit oameni cinstiți și că
preoțimea noastră înaltă, nici odată
nu se va da de uncăltă la înfrîngerea
noastră națională!«
După asta iubitul nostru deputat:

arată relele ce bntuie în partidul „măncă-partă” și spune, că acest partid are două vieți (Héderváry și Tisza) și tocmai pentru asta noi nu ne putem dumiri asupra lui.

Vorbind mai departe despre ținta lui Tisza, de a pedepsi „și mai aspru” pe „agitatori”, deputatul Dr. St. C. Pop a zis, amenințându-l pe renumitul conte: „Agitatorii vor pleca, dar vor împraștia sămînța urii și a răzburării pretutindeni!” „Pe cînd noi Românii nu aveam deputați în dietă într-una ne ziceați, să ne alegem, și aici să stăm cu dvoastră de vorbă! Acum ne-am ales deputați, dar acum nici așa nu-i bine și ne strigați că să ieșim din dietă! Apoi așa nu să poate face între noi împăcare!

„A fost spus Tisza, că Ungurii din țara fraților noștri, din România, sunt prigoniți până la culme! Să-mi dați voe domnilor, s'o spun, că asta nu-i adevărat! Ei au acolo școli, în cari nu să învață nici o boabă românește, au steaguri și nime nu le face nimic că le poartă. Ș'apoi chiar de-ar duce-o și mai rău, asta nu poate fi vină a României, căci Ungurii aceia n'au nici o legătură cu țara Românească! Ei s'au dus acolo numai ca să se îmbogățească și să aducă apoi bogăția și mana țării în țară străină! Sunt risipiți unu-doi colo și colo prin orașele țării. Dar noi suntem aici un popor vechiu, de 2000 de ani, și ne-am vărsat în nenumărate rînduri sîngele pentru binele țării acesteia! Iar în schimb ce primim dela ea, dela patria noastră? Prigonire și nedreptate! Poporul Românesc e mereu bîntuit de rele, dar dvoastră, dlor deputați, nu faceți nimic pentru binele acestui popor, care din toată sărăcia lui vă plătește dare în bani și 'n sînge! Contele Tisza are destulă putere, pentru-ce nu lecuiește relele acestea? Pentru-ce? Pentru-că pe el nu de popor și mai ales nu de poporul nostru îl doare, ci de buzunarul său!

„Pe noi ne iubeste poporul, și aceea e minciună, că noi nu suntem aici din voința poporului! Cu noi au votat la alegeri chiar și alegători Unguri, pentru-că au văzut cine suntem și ce voim!”

După aceste cuvinte pline de adevăr, dl St. C. Pop înșiră volnicile și ticăloșiile, ce le-a făcut guvernul la alegerile din trecut și zice în plinul dietei:

„Mai bine să ni-să spuie că nu ne lasă să alegem, decît să ne zică, că avem dreptul de alegere și cînd mergem la urnă, ca să ne dăm votul, ne jucăm cu viața! Dacă în chipul acesta ne oprește poporul ca să-și arate voința inimii sale, mai bine să fie absolutizm! (adecă guvernare prin porunci volnice împărătești, decît prin legi aduse cu forme de dietă).”

La urmă vorbitorul infierează sălbătăcia gendarmilor aduși pe capul nostru, și încheie vorbirea cu următoarele cuvinte:

„Eu, domnilor deputați, socot pedepsirea și lecuirea unor astfel de volnici la alegeri, și fi de mai mare înșămnătate, decît toate vorbirile lui Tisza! Chemarea noastră sfîntă să fie, ca să punem capăt felului acestuia de conducere a țării și a alegerilor de deputat, care duce țara la nimicire!”

Primește planul de Răspuns la Căminul de tron, propus de preșe-

dintele partidului nostru, Dr. Teodor Mihali.

Că în ce a fost primită puternica vorbire a deputatului român, ne arată și următoarele răsunete ce a stîrnit ea în dietă, chiar din partea maghiară:

Pe cînd, la un loc, dl Dr. Pop zicea: »Gendarmii nu este ertat a fi folosiți la altceva, decît pentru a ținea ordinea publică, iar a-i amesteca în politice de partid, nu-i iertat!»

Juszthiștii: strigă: „Așa e!” guvernamentului zic: »Dvoastră ați ațîțat în popor!»

Juszth: Aceasta (că Românii ar fi ațîțat) nu vă dă iertare (scuză) dvoastră! (Zgomot mare).

Szmrecsányi: Adevărul nu să poate sugruma prin zgomot!

St. C. Pop: Să alegem o comisie (comitet), care să cerceteze volnicile dela alegeri. Să se unească toate partidele și să punem capăt volnicilor!

Juszth: Așa-i! Foarte bine!

Dl. Pop infierînd mereu volnicile dela alegeri zice într'un loc! Și pe mine m'au bruscat gendarmii și m'au scos dintr'un sat în altu, cînd eram și ales deputat!

Szmrecsányi: Așa nu să poate lega pace cu naționalitățile!

Dl Pop: Absolutizm (guvernarea prin ordinațiunea venită de-a dreptul dela împărat) e cu mult mai bun, decît stările acestea bolnave.

Molnár Iános: Aceasta am zis'o și noi de sute de ori!

Trebue s'amintim că și multe din foile ungurești laudă pă inimosul deputat Dr. Pop pentru bărbata sa vorbire și una din aceste foi „Világ”, zice: »...Ca și cînd mînia partidului național s'ar fi deșteptat de-odată într'un singur om, cu așa putere și cu așa foc a lovit deputatul Dr. Ștefan C. Pop pe contele Tisza! Partidul muncii, partidul lui Tisza, era neputincios cînd vedea prăbușindu-să sub greutatea cuvintelor cumînți ale »agitatorului român«, tot ce a zis căpetenia lui!»

Suflete bune.

— Știre din America. —

Am primit o scrisoare dela un frate de-al nostru, dela Nicolae Velin, dus de mai multă vreme în America. Găsim în scrisoarea fratelui nostru atîtea vorbe frumoase și drepte, încît nu putem să nu o facem cunoscută cetitorilor noștri, cari ar putea trage frumoase învățături din ea. Iacă ce ne scrie bu-nul nostru frate, Nicolae Velin:

„De departe, din America vă scriu, că eu am primit o carte dela domnul învățător dela noi, din Sînicolaul mic, în care îmi scrie că în Arad să face o școală românească de fete, în care să va învăța numai în limba românească. Acolo vor învăța fetițele noastre cum să-și iubească neamul și limba lor, dar învăța-vor și alte lucruri frumoase, vor învăța să coasă și să fearbă. Apoi un lucru mai frumos ca acesta nici că s'ar putea acolo în țara mea iubită, unde e atît de grea viața. încît sute ba mil de Români trebuie să iee bățul pribegiei

în mîna, ca și mine, și să plece în lumea mare. Și numai de străini să te păzască Dumnezeu, căci năcazul, dacă-l spui străinului, parcă-l spui stîncilor de piatră! De aceea zic eu, că e lucru cuminte tare, ca s'avem noi o școală de aceea, care ar crește femeii române cu suflet mare și ne-ar putea astfel ușura greul vieții, că nime nu poate mîngăia mai bine sufletul omenesc, decît femeia.

Dar fiindcă școala din Arad nu să poate face din nimica, iacă ne-am hotărît și noi cîțiva Români năcăjiți de pe aici, ca să trimitem pentru școala din Arad, cît putem și rugăm și pe ceilalți frați de-ai noștri, ca să facă și ei asemenea, că bine știm noi, că pînă cînd Românul nu-i deșteptat, tot rău să alege de el.”

Așa ni-a scris fratele Nicolae Velin și noi vedem atîta adevăr în vorba lui. Noi nu mai avem de adaugat nimic la cele zise de el atîta doar-că dacă toți frații noștri și-ar înțelege chemarea de Români așa ca Nicolae Velin, și soții dăruind adecă pentru școala și biserica românească, atunci Doamne cite zile bune nu am avea noi!

Iată numele celor cari au trimis din America prin Nicolae Velin bani*) pentru școala de fete din Arad.

Nica S. din Sînicolaul mic,	50 cenți,
Vasile Marian,	70 ”
Chenta Luchici	50 ”
Paulina Perin	50 ”
Mucutia Costa	50 ”
Arsenin Nichici	50 ”
Velin Nicolae	50 ”
Ioan Stoica din Arad,	50 ”
Iovanov Petru	50 ”
Andrei Iovanov	50 ”
George Ludaie, din Șiria,	50 ”
Iosif Sneman, din Lipova,	50 ”
Dumitru George	25 ”
Dumitru Nicolae	25 ”
Macamul Franț d. Haidecut	50 ”

adecă 00.7 dol. și 15 cenți, ceea-ce face în bani de-ai noștri cam 36 coroare.

Fie pomeniți cu laudă frații noștri aci înșirați, că și acolo de parte își aduc aminte de trebuințele sufletesti ale neamului de acasă!

*) Bani i-a trimis N. V. de-adreptul învățătorului Ioan Neamțiu, ca să-l trimită la Arad.

Vinzătorii de neam din Trăscău.

...Iară Iuda cel fără de lege, n'a vrut să înțeleagă — prin ce și-a agonisit moartea prin spînzurare...

Cu cinci ani mai înainte comuna Bistra avea 37 alegători. Cei mai mulți dintre ei nu aveau atîta avere cît să poată fi alegători, dar cu toate acestea domni dela administrație — deși o știau asta — fi sufereau pentru-că până noi Românii nu luam parte la alegere de deputați, ei să foloseau de acești alegători, asigurîndu-și prin asta reușita candidatului guvernamental.

În iarna anului 1905 cînd pentru înția dată am intrat și noi în luptele alegerilor, pe cei 37 alegători din Bistra i-a dus candidatul guvernului Boncza, pe cheltuelile lui, crezînd că vor vota contra candidatului nostru național.

Amar s'a înșelat căci cînd a fost să își dea votul numai 7 înși au votat cu ei, iară 30 cu noi!

Păcălitura asta a făcut ca în anul următor, cînd s'au compus lis-

tele din nou, să cadă pe Bistreni la 14 înși, cari de fapt au dreptul de alegători după averea lor. Atunci vedeau nedreptatea cu ochii, și o sufereau, iar acum după ce au văzut că nu-i mai pot folosi ca instrument ca să voteze pe placul lor, să bat în pepturi că: apără dreptatea!

Și în apărarea asta a dreptății — bat'o focul de „dreptate” — s'au îngrijit că aceea, cari perduți au fost pentru noi atunci și în cari simțul de Român s'a topit cu desăvîrșire încă poate nainte de nașterea lor, — să rămînă ca alegători, să-i poată folosi și să-i poată duce încâtro voiesc, cum duci boul de corn.

Așa a rămas ca alegători, învățătorul penz. Gligor Péter, care în dorul său după argint ar fi în stare să-ți vîndă și părinții. Pe masa mea de scris am niște „notițe” — înșămări zilnice, scrise cu mîna lui și care recunoaște că în anul 1905 a primit dela primarul 40 cor. „drept diurne și spese de călătorie pentru alegerea de deputat în Trăscău”. Cît diurne și cheltueli de călătorie a primit acuma, la alegerea din astan nu pot ști, dar desigur că în cinste nu s'a făcut — vînzător de neam.

Iar învățătorul de azi Aurel Micu, tînar din o familie de frunte, înrudit și cu proptele prin Blaj, încă i-a urmat înaintașului său atît în post cît și în idei și simțeminte. Apoi Goia Vasile și Sicoe Petru. Cesta din urmă și-a primit răsplata dela popor, că era cantor al bisericei și după ulegere credincioși Bistreni l'au scos din strană și l'au oprit de a-și mai pune mîna scriboasă pe cărțile sfînte!

Cu o stație mai în jos dai de comuna Lupșa, „păstorită” de un așa numit Kandrea Andreiu preot gr-cat și văr primar cu popa Hoanca — Kandrea Miklos — din Neagra. E destul atîta să știți că e văr dulce cu popa din Neagra și nu îmi rămîne altă de spus, decît că acest pierdut, atît în gîndirea lui, cît și în simțăminte și purtare, samănă cu „inbitul său văr” ca ou cu ou!

Alt „păstor” — tot la Lupșa Csorán Avram, care în Trăscău și-a dat „cuvîntul de onoare” (dacă mai are și acesta onoare? R.) că din „convingere” a votat cu candidatul guvernului. O fi convingere sclicioasă, iar onoarea să n'o mai punem în cumpănă.

Și încă un „conducător”, Zsurzs Miklós, învățător gr.-or.

Cu acești doi păstori și un conducător au mers Gosa Octavian, Crișan Vasile, Nicoara Vasile, Popa Ioan, Zsurzs György, Popa Liviu și Relea Ioan, iar din comuna Sasavînți 6 alegători și toți 6 în ceata lui Iuda. Îi punem și pe aceștia aci ca să-i vadă lumea: Breda Ioan Breda George, Berzan Ilie, Zsurzs Dumitra, Ispas Ioan și Breda Todor.

Cu corespondința de față am încheiat lista vinzătorilor de neam din Munții-Apuseni. Și sunt mulți, vezi, cari și-au dat sufletul mamonului, sunt mulți cari au necinstit steagul partidului nostru național și au tras în noroiu gloriosul nume de odinioară a „Moșilor”. Bătaia lui Dumnezeu nu întîrzie asupra voastră ori a urmașilor voștri pentru necinstea ce ni-ați făcut-o!

Coresp.

Pentru frații din Balomir.

In frunțașă comună Balomir, (cercul Orăștiei) o cuminte tovărășie de economi Români, s'au apucat și, insoțiți, au cumpărat o mașină de îmblătit, ca să îmblătească ei grul numeroșilor lor frați economi, și să iee puțința de a mai veni străini de pe cine știe unde cu mașinile lor, ducînd bucate scumpe din comună, spre a-și mărl bogățiile, și apoi rîzînd în pumni de acest popor neștiutor, care nu face el lucrul acesta, oprindu-și tot sieși și porțiile însemnate ce le dă pentru îmblătit!

Că zău ne-am și făcut noi, cu stările de azi, de rîs față de timpul de mai nainte! Nainte vreme, până nu dase a să lăți mașinile de îmblătit, pe vremea asta erau pline satele și șurile noastre de Moți din Munții apuseni, cu îmblăcții și fezele lor late, făcînd din șură vatră de îmblătit ori făcînd pe vreme bună, arie anume în curte lângă stoguri, și aci punîndu-și în lîngă snopii, cînd culcați cînd așezați în sus, și bătîndu-i să-și scuture rodul.

Cînd colea toamna tîrzior gătau cu îmblătitul, porneau Moții nostri cu călușii lor de munte, legați unul de altul șiraguri întregi, pe cele drumuri spre Munți, și stăpînii pe jos pe lîngă căluți cîntau simțita și mișcătoarea lor doină:

Plecat'a Moțul la țară,
Cu cercuri și cu ciubară...
Și cu tocuri de rășină
În țară după făină...

Du-mă Doamne 'n pace-acasă
La copii și la nevastă...

de răsunau văile și pădurile de brazi, de pe laturile drumului lor lung și greu...

Era asta, vezi, fără să se și bage de samă, o bună economie națională. Frații Moți n'au loc roditor decît foarte puțin. Veneau la noi, la cei „dela țară” (dela șesuri) și ne dădeau munca brațelor lor vînjoase, și noi le dădeam din rodul holdelor noastre bogate!

Cînd începură a să răspîndi mașinile de îmblătit, — cine cumpăra mașini? Numai Români nu! Ci le cumpărară Jidovii, Șvabii, Ungurii, și haid cu ele prinsate, și oamenii bucuria lor că pot îmblăti cu mașina, care merge mai repede și mai bine ca îmblăciul! Și nici nu băgarăm de samă că: alungăm de prin curțile noastre pe săracii n'oștri frați, pe cinstiții îmblătitori Moți, și adăpostim și umplem sacii Jidanilor, Șvabilor, Ungurilor și a tuturor străinilor!... După gătatul îmblătitului, nu mai plecau căluții Moților cu dășagii plini de grîu și cu Moții cîntînd doina lor că: după-ce de mult au plecat la țară, merg acum la copii și la soție cu făină și grăunțe... — ci plecau carăle grele ale streinului, scrișăind de plinul sacilor ce luase bucăturile dela gura Moților...

In timpul mai nou a început a să îndrepta această greșită stare de lucruri. Au început și Români a mai cumpăra mașini. Îndeosebi însă în vara asta, ca o protestare contra streinilor nemulțumitori, cari după-ce adună de prin curțile noastre bunul lor material, iaca ne răpiră și bunul sufletelor noastre cu mijloace mizerabile, — Români nostri s'au pornit mai cu dinadinsul a-și cumpăra mașini românești și a îmblăti cu ele la frații lor economi, făcînd să cadă dară tot în mâni românești prisosul, birul, ce economii îl dau pentru îmblătit.

Ne-am bucurat din toată inima affînd că acum bat cu zor mașini românești nouă, în jurul Orăștiei: la Romos, Romoșel, Balomir, Cugir, Bobîna, Rapoltul-mare și aiurea, pe unde lucrau tot mașini streine. Acestea sunt cumpărate de Români din aceste sate, iar în celelalte încă lucrează mai ales mașini românești venite de pe la Alba-Iulia, Sebeș, etc. Iar la anul vom avea mașini românești nouă aproape în fiecare sat din jurul Orăștiei. Tom povățul și ajuta pe oameni să-și aducă mașini proprii.

Dela Balomir, însă, ne vine o știre neplăcută: O tovărășie românească (Tomița Vulcu și soții) au cumpărat, cum spuserăm, o mașină nouă și ar dori să îmblătească, precum s'ar și cădea, ei singuri, în comuna lor, că pentru toți au luat'o. Și cei mai mulți și mai de frunte economi cu mașina acestor frați ai lor vor lucra. Dar un alt om din sat, Avram Muntean, ci-că stăruie tare pe lîngă o samă de oameni, să se lege ei a primi și mașina unui Jidan din Alba-Iulia și la aceea să îmblătească.

De bună-samă îndemnul faptului lui Muntean va fi acela, că zice că Tomița și soții nu răzbesc să bată la tot satul așa de repede cum oamenii ar dori. Ba gurile rele zic, că Jidanul poate i-a și făgăduit ceva omului, de i-a putea face rost și lui în sat. Dar noi nu bănuim pe nime. Credem numai ce e mai bun. Și purtați de această credință, ne întorcem spre frații din Balomir cu rugămîntea: Tot omul să fie cu un pic de răbdare și să nu poștească a îmblăti toți de-odată, ci să-i dea rînd mașinei românești a le îmblăti ea singură tuturor, iar mașina străină în sinul lor să nu primească!

Numai dacă așa vor face, vor da dovadă de o coaptă și înțeleaptă iubire de neam! După săritura obrăznică ce o făcură Ovreei cu frații lor în Iehova Sașii, mână în mână cu Ungurii, asupra noastră, — un Român cu suflet tare e în stare azi să aștepte și până în toamnă cu îmblătitul, numai să știe că atunci îi vine mașină românească la casă! Că nici altfel nu e nici o înțelepciune economică a grăbi cu îmblătitul și a-ți arunca bucatele în piață, acuma cînd au cel mai slab preț!

Rugăm stăruitor pe Români balomireni, a nu să lua după îndemnul celor ce vor să le aducă mașină jidovească!

Iar dacă cred că o mașină le e prea puțin, facă astan ce pot, și la anul iee altă tovărășie o a doua mașină, ca să răzbească repede la toți.

Dorim să auzim de bine!

O faptă frumoasă.

— Din țara Clujului. —

Ori-ce neam, pentru ca să poată trăi, e nevoit ca să-și rînduească puterile, căci numai astfel poate străbate în luptele vieții. Că poporul nostru are mare lipsă de organizație (rînduire de puteri), e de prisos s'o mai spunem. Împrejurările între care trăim ne strigă în glas poruncitor, că să trăim unii cu alții în cele mai bune legături și la tot ce-i bun, să ne dăm mîna și să ne ajutăm unii pe alții! Rostul acestei rînduiri însă nu-l înțeleg pe aiurea oamenii neamului nostru și tocmai din pricina aceasta ne cade foarte bine, cînd auzim, că macar în unele părți poporul nostru începe a să trezi din somnul cel de moarte și a da dovezi despre puterea sa de viață, care e mare, dar nu și-a știut'o arăta pîn' acum.

Din țara Clujului ne vin următoarele știri frumoase care par a arăta o trezire a poporului la mai bine.

„Pela noi oamenii nu lucrează Dumineca de loc și pentru-ca ei să țină obiceiul acesta bun pentru totdeanuna, au făcut înainte de aceasta cu doi ani o lege, prin care să obligă, că cine va lucra Dumineca ori în zi de sărbătoare, să dea, drept pedeapsă bisericii 5 floreni, iar întrucît păcătuiește și a doua oră, 10 floreni, și așa mai departe.

Urmarea acestei legături a fost, că la biserică întotdeauna sunt destui oameni și preotul nu slujește numai păreților, cum am auzit să să întimplă în unele părți iar cînd ține vre o predică, are cui s'o țină!

Un obicei rău mai e însă pe la noi, și anume prea le place oamenilor beutura. Dumineca după ameazi ei umplu crîjma Jidanului și îl îngrașă pe acesta din greu! Acuma însă se pare că oamenii au băgat'o asta de samă și cîțiva din ei au făcut un nou început bun: s'au hotărît și s'au legat ca ei mai mult să nu mai bea! E mic încă numărul acestor cumiți sunt numai de 3 inși cari au făcut legătura, dar pe noi și asta ne bucură, căci vedem în fapta lor un semn de îndreptare, care nădăjduim că va prinde rădăcini bune mai tîrziu!

Vasile Chiorcanu, George Parască și Ioan Pop din Șardul, sînt cei 3 oameni, cari s'au lăpădat de satana ce e în otrava Jidanului, le-

gîndu-se înaintea popii că n'or mai bea de loc — rachiu: cei doi dintăiu 5 ani, iar cest din urmă un an de zile.

Dacă va călca care-va dintre ei această legătură e obligat să dea bisericii 200 coroane drept pedeapsă“.

Atîta ni-să scrie din țara Clujului și noi nu avem vorbe destul de frumoase, ca să lăudăm fapta celor 3 frați din popor, cari s'au ridicat atît de mult asupra celorlalți vecini și frați de-ai lor, în înfrînarea unei patimi păgubitoare și în avere și în sănătate! Const.

Adunarea de milă.

— Răspuns la o întrebare. —

Un cetitor al nostru I. F. din V., ne întreabă de e iertat să adune milă pentru o familie nenorocită prin foc, o femeie cu mai mulți copii mici și fără bărbat, față de care ar avea milă a-i aduna ceva ajutor dela inimile bune.

Dăm răspunsul în foaie, fiindcă treaba cu adunarea de milă pe mulți îi incurcă și uneori îi bagă chiar în năcaz. Iacă cum stă:

Ori-ce fel de colectă (adunare de ajutoare, în bani sau lucruri, și în ori-ce scop), la noi în țară nu e îngăduită, decît dacă îți ceri înainte slobozenie dela vicecomitele (vicișpanul) comitatului. El îți dă apoi slobozenia pentru timp hotărît și pe copriș hotărît, dar cel mult pentru comitatul lui. De să ai drept a umbla după ajutor și în alte părți de țară, afară de comitat, ceri slobozenia dela ministrul de interne. Dacă ai la mână cartea cu pecetea de slobozenie, în ori-care comună o arăți întîi la primărie, care și ea scrie că te sloboade atîta și atîta timp să aduni în comuna lor, și numai după aceea poți umbla dela casă la casă. De nu te ții de formele astea, poți avea val cu deregătoriile.

Este însă cu puțință adunare de ajutoare ori de milă, și fără a umbla după slobozenii pe la vicecomite ori ministru. De pildă vrînd să ajutăm cutare școală, gimnaziu, ori cum fu acum cu potopul din Bănat. Auzi că e lipsă și ajutor ai vrea să dai, dar n'ai vreme să umbli după slobozenii, — atunci poți face așa: Îndemni pe cei înțelegători și cu inimă bună, să trimiță de-adreptul, ei înșiși, ajutoarele ce pot, sau punîndu-se 2—3 inși și trimițînd cu același mandat postal ajutorul lor. Nu aduni dela ei, ca să se poată zice că ai făcut colectă fără slobozenie, ci le arăți unde ce lipsă este sau ce scop nobil ne chiamă să dăm sprijin, și atunci ei pot trimite de-adreptul cît voesc, că aste nu e colectă, ci o mulțime cînstă din al său pentru scopul cutare, lucrula care are drept și nu poate fi oprit.

A umbla însă dela casă la casă și a aduna ajutoarele spre a le trimite tu însuși, fără a fi avut îngăduința deregătoriilor, nu e iertat.

NOUȚĂȚI

Pentru nenorocii din Caraș-Severin.

In urma circularelor date de Preasfinții Arhiepiscopului român, adunarea de milă pe sama fraților greu izbiți de soarte din comitatul Caraș-Severin, să urmează prin biserici și în afară de ele, în țară.

In Orăștie mai multe comisii de țărani fruntași au umblat în Dumineca trecută și în ziua de Sf. Petru din stradă în stradă pe la popor și au adunat milă. S'a adunat sumă destul de frumoasă, care să trimită zilele astea Preasfințitului Episcop Dr. Cristea la Caransebeș. In numărul viitor vom publica lista Orăștiei în „Libertatea“.

„Comunitatea de avere“ din acel comitat, corporațiune bogată, a cărei avere s'a câștigat pe singele strămoșilor poporului de azi, vărsat în războaie pline de vitejie și credință către Tron și țară, — Comunitatea a hotărât să dea și ea tot ajutorul: să dea lemne gratis din uriașele ei păduri, ca oamenii să-și poată reclădi edificiile economice, să rezidească mulțime de case stricate de potop și să dea pământ cu arindă puțină la popor.

Lucrul acesta e îmbucurător, pe cât e altfel de firesc. Urît e numai, că cucuvaicele politice din jurul foii „Severinul“, fac din asta „merit“ (vrednicie) alui Burdea, și să bat pe foale strigînd: Iaca, grăniceri vă facem bine, dacă ați ales pe Burdea, dar de alegeați pe Dr. Vlad, nu vi-să dădea nici pe jumătate! Ceea-ce e a să înțelege așa: Vă dăm ajutor, dar să fie acesta o arvună asupra sufletelor voastre de a vă pleca și în viitor nainte a acestui Anticrist politic ce să zice Burtă-verde sau Burdea, care vă duce, în cele politice, la cea mai rușinoasă umilire și ingenuchiare națională!...

Foarte urît și necreștinesc!

Impăratul Germaniei la Viena. Impărații, ca și alți oameni de rînd, fac câte-o plimbare unul la altul ca să-și mai vadă cât de sănătate, cât de ale împărățiilor lor. Numai că ei nu să caută unii pe alții așa ca noi, cu traista în grumaz și cu puține bunătăți în ea, ci cu mare paradă și strălucire. Pornesc cu trenuri deosebite, și cu sute de ofițeri și de bărbați însemnați în jurul lor, toți în haine scilpind de fireturi de aur și argint.

Așa va porni în vara asta Impăratul Țării-nemțești, Wilhelm II., la Impăratul nostru la Viena. Zice, că să fac mari pregătiri intru în timpinarea lui, și că vor arangea pentru asta anume o expoziție de vinătoare. Asta-i așa pentru ochii lumii, în taină însă să pregătesc — de bună-samă — la Viena și alte planuri, cari însă nu-i iertat să le știe încă lumea.

Advocat român nou în Abrud.

Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Abrud, în piață, (casele dlui G. Ivașcu). Abrud, 12 Iulie 1910. Cu toată stima: *Dr. Vasile Ciura*, avocat.

Bărsan la Sebeș. Ni-să scrie: Zi de sărbătoare și de însuflețire a avut în sara de Sînpetru, Sebeșul cel părăsit până acum și bîntuit de multe neînțelegeri, — cînd dragii nostri artiști: Dl și dna Bărsan, venind pe la noi, ne-au făcut ca să mai uităm pentru cîteva clipe nevoile și neajunsurile vieții.

Îți era mai mare dragul, ca să vezi cum grăbeau în amurgul serii cetele de dame și de domni spre hotelul „Leul de aur“, unde avea să se țină reprezentația teatrală. In întreg văzduhul plutea par'că ceva sărbătoreț, ceva ce te făcea să te înalți din traiul de toate zilele și să te simți mai fericit, mai bun. Arangerii abia răzbiau, ca să conducă la locuri pe oaspeții bineveniți în mijlocul nostru. Incurînd sala era plină de lume și oaspeții veniau încă mereu. Un sunet lin de clopoțel și cortina se dă la o parte. Inaintea noastră apare dl și dna Bărsan cu măestria lor neîntrecută de a juca. Publicul e fermecat de arta lor și drept răsplătă binemeritată dnei Bărsan i-s'a dat un buchet de flori, împodobit cu o fundă (pantlică) tricoloră. La reprezentația teatrală s'a distins încă dl Dordea, care ne-a declamat cîteva bucăți alese. A fost viu aplaudat.

Producțiunea a fost urmărită de marele public cu viuă băgare de samă, căldură și însuflețire. La 11 ore producțiunea e gata și publicul de față să incinge într'o horă frumoasă, încît nu ajungea sala. Frumos decurg și jocurile ce lealte la intonarea deosebitelor piese din partea muzicii noastre. In pauză publicul e desfătăt cu cîntări și doine naționale cîntate cu multă măiestrie de muzică. Insflețirea e la culme și petrecerea urmează până 'n zori de zi, cînd publicul îndestulit și cu amintiri plăcute să îndepărtează, ducînd cu sine amintirea unei seri frumoase.

Un Sebeșan.

De tiner o la pe calea perzării! Primim spre publicare următoarea știre:

„Aron Marișca, student absolut de clasa a VI. reală în Deva, fiul economului și fruntașului din comuna Batrina (cercul Dobrei) și-a schimbat numele în „Maksai“! — Fie-i rușine“.

Sărmane tiner! Nici n'ai încetat a mîncă pînea simplă dar cinstită a părinților tăi, și te și lapezi de numele lor și de slul lor! De cîte lucruri bune și cinstite nu te voi lăpăda încă în viața ta, încetpută așa de repede cu lipsă de orice ideal, de orice sfînt, numai ca să speculezi la ceva căpătuală, milă, a străinului!

Vifor. In Cirna a fost un vifor grozav în săptămîna trecută. A trîznit în casa Ioanei Stan, acărei bărbat e dus la America. Casa a luat îndată foc. In casă era economul Mihailă Ispas și birăul Nicolae Roșiu, cari s'adăpostiseră acolo de ploaie. Birăul a ieșit teafăr, dar Mih. Ispas a rămas în flacări și abia l'a putut scoate cu primejduirea vieții sale Vichentie Băcăințan. Nu-i însă nădejde să se tămăduiască. In casă au ars și cele 300 coroane pe cari le-a trimis bărbatul Ioanei din America, pentru acoperirea datorilor.

De groaza sărăciei în brațele morții. E grozavă viața. Pe unii îi încarcă cu noroc și cu bine, pe alții îi aruncă în iadul sărăciei și-i duce în groapă ori la nebulie, înainte de vreme.

O fioroasă veste vine din Budapesta:

Un biet slujbaș de postă: Josif Molnár, și-a ucis Luni dimineața, la revărsatul zorilor 5 copii, dintre cari cel mai mare abia era de 8 ani, iar cel mai mic de 4 luni și a încercat apoi ca să curme și firul vieții sale nenorocite. Fapta groaznică s'a întîmplat în chipul următor:

Molnár de vre un an și jumătate era aplicat la poșta centrală din Budapesta. Lucra de dimineața până seara și nu primea pe lună decît 33 zloți (66 coroane). Din suma aceasta trebuia să plătească pentru cvartir 24 cor., îi rămînea dară 42 cor. din care să trăiască: 5 copii, soția și el! Să trăiască și... să se îmbrace! Asta nu să putea. Zădarnic s'a luptat bietul om ani de zile cu greul vieții, nu putea ajunge la creangă mai verde. De grijile cele multe n'a mai putut scăpa și Luni dimineața, într'o clipă de nebulie, — trimițîndu-și femeia de-acasă după oare-ce în oraș, — și-a ucis pe micii lui copilași tăndu-le gîtul cu briciul! A încercat apoi să se ucidă și pe sine, dar nu a reușit. S'a pus jos între copiii morți și a tras cu briciul să-și taie gîtul. Tăutura dela gît l'a amețit, dar ea nu e tocmai primejdioasă, și nici împunsătura ce și-a făcut'o la inimă cu un cuțit. A fost dus într'un spital, de unde cînd va scăpa, va ajunge — în temniță, ori în casa de nebuni! Că așa e lumea astăzi. Ea te face nenorocit, ea te mai și pedepsește!...

Inaugurarea băncii „Luncana“ din Marghita (în Bihor), a avut loc Joi, la 14 Iulie a. c., după-ce la 1 Iulie a. c., banca și-a început lucrările, cu un capital de 150.000. La deschiderea ei au luat parte toți prietenii și binevoitorii băncii, făcîndu-se nainte sfeștanie și sfințirea localului din partea alor 3 preoți. S'a luat în urmă o masă comună, unde s'a petrecut până către seară. S'au ținut și vorbiri scotîndu-se la iveală însămnătatea și chemarea a acestui nou institut în ținutul Marghitei, ținut aproape pierdut cu totul pentru Românii din această parte

a Bănătului, atît pe teren național, cît și cultural și economic!... S'a mai luat hotărîrea, ca să se înființeze în Marghita un Despărțămînt al „Asociațiunii“. S'au făcut pașii de lipsă la comitetul central din Sibiu. Dorim spor și înflorire în toate noului așezămînt românesc! Poporul român din acele părți spriginească-l cu căldură.

Moarte. Petru Pop, canonic căpîtular în Lugoj, a încetat din viață la 14 Iulie n. în etate de 89 ani fiind preot 52 ani și canonic 35 ani, Dzeu să-l odihnească cu cu toți dreptii săi.

— Marioara Petra n. Nicolescu, soția dlui preot Octavian Petra din Ibănești (I. Reghin), a încetat din viață în 16 Iulie n. în etate de abia 20 ani și căsătorită de un an! Dzeu să-l mîngăie pe văduvitul preot, atît de cumplit lovit de soarta lui prin această jalnică moarte.

Vechimea gazetelor din lume. Este interesant a ști, care țară a ajuns mai întîi pe lume la gîndul de a trimite prin foi știrile dela om la om? In Europa Francia, acest cuibar al culturii și focar al luminei, a întemeiat cea dintîi foaie, zisă „Gazette de France“ (gazeta Franciei), la 1631, așadar aproape de 300 ani nainte de asta! După ea apoi, încet, încet, în jumătăți de veacuri, începură a răsări și altele, până ce în timpul din urmă răsar și strălucesc cu miile!

Totuși, ce n'ai crede, nu Europa cea luminată, să poate fîll a avea cea mai veche gazetărie, ci — China, cea azi în mii de privințe rămasă napoia Europei. In China a început să iasă o foaie zisă „King Coo“ în Peking, la anul 911 după Christos așadar cu 700 ani înainte de Gazeta Franciei! Acuși va implini 1000 de ani dela înființarea ei această gazetă a viței de oameni galbeni! E foaia în care să dau poruncile împărătești și a Curții. Gazeta asta era incredințată la redactori cu mare răspundere pentru fiecare cuvînt ce iese în ea. Că de să strecura în ea ceva ce nu era pe placul Impăratului Chinez, care să zice: „Fiul Ceriului“, apoi vai de capul lui. Cîncisprezece dintre redactorii de prin veacuri a acestei gazete, au plătit cu viața cîte-o mică greșală de peană, vre-o vorbă ce n'a plăcut „Fiului Ceriului“... Și, interesant e, că decînd e ea, gazeta are tot o mărime și o formă și o slovă.

După Gazeta Chinei, mai veche e apoi Gazeta Franciei, de 277 ani ani de bătrîină, și apoi „Gazeta Suediei“, cu 13 ani mai tineră ca a Franciei, așadar de 264 ani, apoi „Gazeta de Lipsca“, de 250 de ani. Celelalte tot mai tinere.

Mai ales de un veac încoace apoi, numărul foilor a sporit repede, iar în cei din urmă 50 ani, s'a sporit și să sporește și să dezvoaltă îngrozitor! Iacă cîteva cifre interesante:

Francia singură, cu coloniile ei împreună, are 9860 de gazete de tot felul Parisul singur dă 4700 de foi de toate soiurile.

De tot azi în lume să tipăresc numai foi de zi (care dară ies în fiecare zi) vre-o 7000!

În fruntea tuturor țărilor și părților de lume, merge azi America! Aci ies 22.000 de foi, din cari jumătate în statul New-Yorkului. Numai foi de zi are America 2200. Să tipăresc de tot 10 miliarde și și 325 milioane de exemplare pe an. Și publicul cetitor cheltuește pe an în America 496 milioane dolari (2480 milioane de coroane) pe foi!

Foile în America fac și averi mari. Așa de pildă ziarul „The World” din New York, în 25 ani a dat un câștig de 80 milioane dolari! Ziarul „New-York-Herald” are o casă a lui proprie cu 25 rânduri.

Așa-i unde e popor aievea cult, luminat și înțelegător de folosul învățăturii. Lumea să bate după cetit, nu ca la noi, că trebuie să-i silești pe oameni să-și aboneze și ei macar o biată foaie ce iese odată pe săptămână...

Carte, cartel! Că cine are carte, are, cum o arată Americanii, și mai bună parte în lumea astal

Tîrg nou în Orăștie. În locul tîrgului de vite și de țară din 30, 31 Mai, respectiv 4 Iunie, care nu s'au ținut la rînd din pricina alegerilor, să va ținea tîrg suplimentar în luna August și anume: în 8 August, tîrg de vite, iar în 9 August tîrg de țară.

Cîți locuitori are România? După numărările cele mai noi, România a ajuns a avea șapte milioane de locuitori! Înainte cu zece ani ea nu avea nici 6 milioane depline, dar în timpul de atunci încoace s'a ridicat cu spor tare repede. Lucrul se înțelege și prin faptul, că în România foarte mulți să mută de bunăvoie, fiind acolo viața mai liberă pentru toți. Acolo vin din afară, dela noi pleacă.

Teatrul BÂRSAN la Hațeg. Ni-se scrie: Ca și în anii trecuți, și de astădată au venit să joace și la Hațeg teatrul distins și mult iubiții artiști dl și dna Birsan, — a căror pășire pe scenă a fost totdeauna salutată cu drag. Au jucat piesele „Liniștea casei”, „Declamații” și „Cartea III. cap. I.” — toate avînd un succes strălucit.

„Cum e și în orașelul nostru viața tare monotonă, o astfel de venire de artiști naționali, e o prăznuire a culturai românești, dela care datorința fiecărui Român ar fi, să nu lipsească! Cu toate acestea, — durere — am putut vedea, că o mare parte a inteligenței noastre din loc, multe familii au lipsit dela serată. Între cei-ce au lipsit e Rev. Domn Dr. Iacob Radu, vicar al Hațegului, dl Dr. Suci, Dr. Parasca, Dr. Străitaru și încă mulți. Am aflat, că dl Dr. Suci tocmai în sara aceea a aranjat o cină, la care a invitat mai multe persoane din loc. Oare cina aceea nu s'ar fi putut arangea cu una, sau două zile înaintea sau în urma reprezentațiunei?!

„Tot asemenea a lipsit și partea cea mare a preoțimeii noastre din provincie. Că pentru-ce?! Nu știu!

Că reprezentațiunea a fost vestită de timpuriu prin foi, și afară de aceea în loc s'au împărțit, iar în provincie s'au trimis la timpul său și invitări deosebite, prin urmare au avut știre de cu bună vreme și puteau să nu lipsească, pentru-că dacă chiar inteligența lipsește la astfel de privilegii, ce să așteptăm dela poporul mai de jos?

Dealtcum toată producția și sara, a fost o sară frumoasă de bucurie și veselie pentru cei-ce au luat parte! *Un participant.*

Nouă daruri fac să pomenim cu laudă strălucitul nume Vasile de Stroescu. Marele bărbat de inimă a dăruit mai nou: cite 1250 cor. meselor studenților din Brașov, Blaj, Năsăud, și Beiuș, de tot la cele 4 gimnazii 5000 cor; și apoi: 200 cor. pentru biserica din Șig (în Sălagiu) în zidire, alte 200 pentru biserica gr.-cat. din Hobiceni-Uricani (comitatul Hunedoarei), și 500 cor. bisericii din Muncel.

Faptele acestui suflet de aur, întrec strălucirea ori căror laude!

Din Bînțînți ni-să scrie, că brava comună, nevrînd să mai îmblăească cu mașinile Șvabilor, au adus mașină românească, a dlui Papiu din Albalulia. De o săptămână mașina dlui Papiu bate de nu mai răzbește. Au umblat Șvabii din casă în casă ca să mai înduplece cu vorbe dulci pe Români să îmblăească cu mașinile lor, dar în zadar! Poporul nu vrea să-i mai cunoască! Avem însă durerea a vedea, că un econom cu stare și oarecum de frunte, Lazar Roncea, s'a lăsat ademenit de vorbele Șvabilor, și el s'a făgăduit a îmblăi cu mașina șvabească, nu cu cea românească! Ba a mai îndoit pe vre-o 6 inși din sat a-l urma pe drumul rătăcit...

Rugăm și din parte-ne pe fratele econom Roncea și pușinii săi soți, să nu facă scîrbă în sat contra lor, ci să stea și ei în rînd cu grosul de Români buni, cum să cade! Nădăduim că ne-or asculta și i-om putea lauda pentru alipirea lor la matca cea bună, — și nu vom fi siliți a osîndi pasul lor cu asprime.

Indreptare. În numărul din săptămîna trecută al „Foi Interesantă”, 26 aducînd chipul Călușerilor din Dognecia, am scris că vătavul lor ar fi d. George Dumitru. Indepțam: Vătavul frumoasei trupe de călușari e Aurel Berdac, cel ce s'a vede în chip la dreapta lui G. Dumitru.

Comunitatea orașului Orăștie e chemată la ședință pe ziua de 25 Iulie n. (Lunea viitoare). Între obiectele la ordinea zilei vedem și unul: „Trimiterea unui membru la cursul de pompieri în Pesta”. Asta însă: pregătirea lucrurilor, ca așezămintul pompierilor voluntari de azi, să se maghiarizeze și el. Membrul trimis la Pesta, va învăța acolo și comanda ungurească și ca mîne o va introduce și la pompierii de aici. Va fi încă un câștig național pentru concetățenii Sași, a căror limba e până azi limbă de comandă.

Pustire de șoareci. Magistratul orașului Orăștie face cunoscut, că Duminecă în 24 Iulie n. duce în deplinire uciderea de șoareci în hotarul Orașului, pe latura dreaptă a rîului Beț și a Beriului, anume pe părțile de hotar zise: Dealul Pemilor, Drumul Romosului, Alunoase, Peret, Rompos, Naintea stației, Ruhor, Lunca de mijloc și de sus, Belegard, Crac.

Iar pe partea stîngă a acelor rîuri va purcede la uciderea stricăcioșilor șoareci Marți în 26 Iulie.

Proprietarii de locuri sunt chemați pe Duminecă la 9 ore pentru a primi dela magistrat leacul de stîrpire. Să-și duc vas curat de tot. De tot jugărul un deci, care va costa cam 20—30 fileri (pe jugăr). Să recomandă ca oamenii să meargă cu o zi nainte la locuri și să astupe găurile de șoareci ce să văd, ca apoi mîne să poată pune leacul în găurile nou făcute, ca fiind așa mai sigur că acolo umblă stricăcioasele bidigăanii.

Iertarea pedepsii deputatului Ivanca. Deputatul slovac Ivanca a fost condamnat de multă vreme la 2 ani temniță și cu cîteva zile mai nainte se zvonise că restul pedepsei îi va fi ertat. Acum o foaie ungurească spune, că asta nu-i adevărat, întrucît rugarea lui de grațiere nu-i încă desbătută. Că a părăsit temnița Vașului e, că a căpătat slobozenie scurtă pentru asta.

Advocat nou român în Cîmpeni. Dl Dr. Remus Pașca și-a deschis cancelaria de avocat în Cîmpeni.

Petreckeri.

— Inteligența din Teaca invită la Sărbările culturale ce vor avea loc la 31 Iulie n. 1910 în Teaca, din privilegiul „Tombolei pentru edificarea bisericii românești din Teaca”.

— Inteligența română din Muraș-Ludoș și jur invită cu drag la Petrecerea de vară ce o aranjează Duminecă, în 7 August n. în salele hotelului „Central” din Muraș-Ludoș. Venitul curat este destinat pentru „Fondul școlii gr.-cat. din loc”.

Petrece de vară în Săliște. Tinerimea studioasă din Săliște invită cu toată stima pe onoratul public la obicinuita-i petrecere de vară, ce o va aranja Duminecă, în 31 Iulie st. n. la „Neted”. Inceputul la 2 ore p. m. Sara va fi continuare în sala școliei. La caz de tim nefavorabil petrecerea să va ținea numai sara în sala festivă a școliei. Inceputu 8 $\frac{1}{2}$ ore. Prețul de intrare benevol. Venitul curat să va adăuga la „fondul studenței” pentru ajutorarea elevilor săraci. Invitări speciale nu să fac”.

Nenorocire mare de tren. În orașul Waeladolid (Spania) s'a întâmplat o mare nenorocire într'o gară. Aproape de intrarea în gară a trenului s'a aprins osia unui vagon de clasa III. Flăcările în curid au cuprins toate vagoanele bîgînd în spaimă uriașă însă pe călători. Călătorii de au sărit din tren și n'au băgat de samă ca în clipa aceea sosea acceleratul expres (trenul repede), care a ucis 2 oameni, pe 19 i-a rănit greu, iar pe 31 mai ușor.

Medicul șef al Regelui și Reginei Italiei scrie: Eu am probat Purgo de reșefite-ori la suferinzi de pept, cînd mi-a trebuit un mijloc ce are efect blînd și am fost mulțumit de efectul domol și neritnant al acestuia. După părerea mea acesta e laxativul (leacu) de minat al viitorului. Prof. Dr. Antonio Maggiorani.

Copil ucigaș. Coriolan Herlea din Vinerea, copil de 10 ani în toitul jocului a scos briceagul și-a împuns pe Josif Simion, tovarășul lui de

joc, băiat de vre-o 12 ani. Rana a fost foarte nenorocoasă și fiindcă n'a fost destul de îngrijită, Josif Simion a murit în zilele trecute. Pedepsa, după cu cere legea, vor lua-o părinții copilului, deși ei n'au, sărmani, nici o vină.

POȘTA REDACȚIEI

Maria din Ocna: Poezia are sentimente frumoase, dar felul ei prea samănă a Mureșanu. Azi nu se prea scrie așa ceva.

Vasile Grosa Depes N. I. (Nord America). Îți trimitem număr de probă. Abonamentul pe un an e 12 cor. 50 fl. Banii te rugăm să-i trimiți pe poștă, nu în epistolă.

Stein Ioan. Trimite-ne adresa întregă și ne scrie ce să facem cu banii.

G. B. Lastea mare. După carte scrie la Tipografia Arhidiecezană în Sibiu și la I. Ciurcu în Brașov. Noi nu o avem.

Ioach. Mold. Publicația de care întrebă, este: înțlia oară 3 coroane, de aci încolo cite 1 cor., așa 3 publicații ar costa 5 coroane.

Mărioara D. în S. Poeziile are strofe frumoase, dar sînt mai multe cele slabe, n'o putem folosi.

Stefan Soarec. Adresa-i bună. Foile îți merg regulat. Plata-i în regulă, cum zici.

Cercul Dobra. P. C. Begretăm, că nu putem publica raportul lung despre alegerea trecută. S'a scris în cîteva rînduri în „Libertatea” despre Dobra și unii dintre cei răfăcîți au fost înferaiți. Ați face bine dacă a-ți aduna toate datele care a pricinuit dezastrul și ați scoate o broșură.

Coșocul blîstămat. E o poezie populară prea cunoscută. Trimite altele mai puțin cunoscute și frumoase.

Di Gregoriu Golya, Borvâlasz. Îți trimitem un număr de probă și dacă vrei să-ți meargă foaia și pe mai departe, să ne trimiți abonamentul de 5 coroane pe an.

Nicolae Velin, Sant Iavoranda (America). Foaia și-a mers regulat, dar adresa și-a fost greșită. Și acuma și-am trimis-o.

Dlul C. D. Hun. Mulțumim publică trimisă o putem publica numai ca anuș, pe lângă taxă. Trimiteți 3 coroane și va apare.

DSale Vas. N. în Var. Nu știm nici noi. Ai putea să primești răspunsuri dînd de 2—3 ori în foaie un anuș (inserat) că canți cutari și cutari lucruri. Atunci cei ce cetesc și știu unde să așă, își dau de știre. Altcva nu te putem învăța.

DSale G. D. în Dog. „Legea comunală” cere-o la „Librăria Tribunei” în Arad ori a „Poporului Român” din Pesta.

DSale El. P. în v. pens. în Some.-m. Cele două chipuri trimise, nu le putem publica, fiind ele mult prea spălăcite și așa apoi nu ies în clișeu și după clișeu în foaie bine. Numai fotografii aievea bune, curate, în care deosebirea între colorile negre și albe-s bine scoase la iveală, ne dau clișeu bune. Dacă chipul e slab, lucrarea lui în clișeu iese mai slab și chipul în foaie și mai slab. — Astea deloc n'ar reuși.

DSale Gr. B. în D. „Tapine” nu credem să ași gata la nime, dar cere una ca model (mustră) dela un întreprinzător de păduri care le are deja și dă apoi la un faur român (dar numai la Român) să-ți facă cîte dorești. Poți căpăta una de model dela dl Ionuț Ștefănescu din Cugir. Sau, de vrei, îți comandăm noi la un faur aici în Orăștie, cîte vrei, numai scrie-ne cîte îți trebuiesc.

Nr. prim. 1401/910.

Edict de licitațiune.

Primăria comunală a comunei Kudzsir în urma concluzului reprezentanței comunale de sub Nr. 64/1910, dă în arîndă pe un period de 6 ani (1911—1916) prin licitațiune publică plus oferindă, ce să va ținea în 8 August n. a. c. la 10 ore a. m. la casa comunală, casa de crîșmă comunală dimpreună cu edificiile și grădina apartînătoare de crîșmă.

Prețul de strigare e arînda de până acum: 2491 cor. 80 fil.

Vadiu 10% din prețul de strigare.

Condițiunile de licitațiune să pot vedea la cancelaria comunală în orele oficioase.

Kudzsir, la 18 Iulie 1910.

Herlea Procop mp., Berian George mp., notar com. (773) 1—2 jude.

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă e presat în relief acesta două cuvînte.

Ți-e dragă sănătatea?

Atunci trebuie să știi că vestitele

PURGO-BAYER

sunt singurele tablete ideale și nestricătoare.

Respinge tablete netede, fără presarea asta, că-să falsificări!

Fiecare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă e presat în relief acesta două cuvînte.

PURGO BAYER

Respinge tablete netede, fără presarea asta, că-să falsificări!

„Mugurul”
însoțire economică-comerc., Elisabetopol.

CONCURS

»Mugurul«, însoțire economică-comercială din Elisabetopol, publică concurs pentru ocuparea unui post de *contabil*. Salar 1400 K.

Dela recurenți să cere să fi absolvat vre-o școală comercială superioară și să dovedească cu atestat dela vre-o întreprindere comercială, că au praxă de contabilitate. — Cei cari pe lângă limba română posed și limba maghiară și germană și au praxă în comerțul cu produse agricole, sunt preferiți.

Cererile provăzute cu atestatele în original sau copie legalizată, au să se înainteze până — cel mult — în 15 August st. n. 1910

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Elisabetopol (Erzsébetváros Kisküküllő m.), 20 Iulie 1910.

(774) 1—3 **Direcțiunea.**

CAUT MOȘIE!

Un proprietar caută spre cumpărare, o moșie de 60—70 jugăre, pământ arător, fînă și pomet, precum și casă de locuit.

Prefere locuri în apropiere de apă curgătoare, aproape de tren și de postă.

Ofertele să se trimită la Administrația foii „Libertatea” pe adresa: „Pentru Romanul”. De aici să vor trimită anunțatorului. (771) 1—3

Să cauta un hotelier român!

Dumitru D. Șufană, hotelier în Poiana Sibiului să retrace — din cauze familiare — și dorește pe calea aceasta a afla un întreprinzător bine priceput în afaceri de circimărit.

Hotelul e binecercetat și situat în cea mai bună poziție din comună.

Sunt preferiți cei căsătoriți dar fără copii.

Doritorii, cari pot fi angajați cît mai neînrziat, să se adreseze direct hotelierului D. D. Șufană în Pojana, (Szeben m.). (768) 2—3

Căsătorie.

Un june în vîrstă de 20 ani, frumos, în slujbă de stat, cu plată de 1100 cor. pe an, și cu nădejdi de înaintare, avînd și avere. — caută pentru căsătorie o fată tină, română, care ar avea și zestre de vre-o 5000 K.

Adresa o dă administrația acestei foi. (775) 1—2

Căsătorie. Un văduv de 40 ani, în slujbă de stat, cu avere de 6000 cor. și plată de 1400 cor. pe an, — caută pentru căsătorie o fată mai trecută, de 24—30 ani, ori o văduvă potrivită.

Adresa o dă administrația acestei foi. (776) 1—2

Ferar (covaciu) român.

Subscrisul aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că de mai multe luni mi-am deschis lucrătorea mea de

ferărie (covăcie)

în Orăștie, strada Romosului, lângă podul peste rlu (casele vād. Richter), peste drum de crișma lui Fábán, în calea ce duce spre tirgul de vite.

Fac ori-ce fel de lucru de ferărie, pentru cară, căruțe, lucru de ferar pentru zidiri, potcoviri, — și ori-ce fel de lucrări ce să țin de măestria de ferari

Lucru cel mai bun și solid!

Prețurile cele mai ieftine!

Rog a fi cercetat cu încredere!

(762) 3—3 **IOAN SAVU,**
măestru ferar, str. Romosului (peste drum de crișma Fábán).

Aviz.

La subscrisul să află de vînzare una mașină de trierat, Nr. 6, dela firma »Hofher & Schranz«, mînată de abur, care să poate încălz cu pae, lemne ori cărbuni, garnitura completă cu recuisele aparținătoare. Doritorii de cumpărat să pot încredința în persoană, venind cu trenul până la gara Maria-Radna, și de-acl la Lipova, de unde cu trăsura într'un ceas sosește la Dorgos, unde locuiesc. Prețul este mic, și plătibil, după învoială, în bani gata.

Dorgos (p. u. Lippa), la 5 Iulie n. 1910.

(764) 3—3 **David Dabici,** notar.

MOBILE-SALON!

— în atențiunea onor. public. —

În atelierul meu de mobile, covoară, decorații și tapițerie să află de vînzare o garnitură completă, de tot nouă; de mobile pentru salon; carea din lipsă de spațiu o pun spre vînzare cu un preț foarte redus!

Amatorii să se adreseze la firma

(770) **HORGER & KEPP** 1—3
SIBIU, Str. Urezului
Vis-à-vis de Internatul școlai Ursulinelor.

„Ardeleana”
Institut de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI

P. T. Să aduce la cunoștință publică, că „ARDELEANA” institut de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese de 5% și cari, conform stării casei, să pot ridica ori-și cînd, și

acordă tot felul de împrumuturi: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7—8%.

Localitățile Filialei „Ardeleni” în Petroșeni, sunt în fostele localități ale băncii »Jiana« și oare de oficiu să țin în toată ziua — afară de Dumineci și sărbători — dela 8—12 a. m. 3—5 p. m.

Avînd în vedere că filiala „Ardeleni” este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori-ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910. (657) 18—30

„Ardeleana”
Institut de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.

Învățăcel

care să poseadă limba maghiară să primește în prăvălia mixtă a subscrisului.

H. S. Balomiri, comerciant în Vulkán. (769) 2—3

Negustor român de vinuri!

VIN BUN

să află la subscrisul productor de vinuri.

Anume:

- Vin vechiu din 1907, . . . 50 fl. litr.
- Vin vechiu din 1908, . . . 46 " "
- Risling și Rouse din 1908, 50 " "
- Vin din 1909, 40 " "
- Risling și Rouse din 1909, 42 " "
- Vin alb de masă din 1909, 42 " "
- Vin roșu din 1908, 52 " "

Prețurile cele mai joase. E vin din *coastele dealului* Világos (Șiria), nu de grădină, nici cîmpie, ci *din deal!*

= Fac cunoscut că, pentru a putea servi cît mai bine onoratului public, și pentru a-mi răspîndi minunatele vinuri cît mai departe, — am scăzut prețul ce îl aveau până decurînd, cu cîte 2 coroane la hecto.

= Un sfat cumpărătorilor privați: Vinul din butoaiele începute, să-l deșerte în sticle, pe care să le așeze apoi culcate în pivniță, că așa vinul nu să strică, — dar altfel să acrește și să mucezește.

= Butoaie dau împrumut, pe timp de o lună, în caz de lipsă pe două.

Vinul să vinde dela 50 litre în sus. Prețurile de mai sus sunt calculate pe un litru.

= Cînd mi-să napoiază vasele, să mi-să scrie în fract acurat adresa pe care au mers.

Rog onoratului public a-mi scrie curat: numele, comuna și gara!

Petru Benea, proprietar de vie în Șiria Világos (Arad megye). (772) 1—5

Îngrijiți-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a să scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a să înscrie de membru la „Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă”.

La aceasta asociație poate să se facă membru ori-care persoană dela etatea de 16—80 ani. Pe lângă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membie i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor., iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membie, prin oare-care nenorocire neputincios de muncă, i-se solvește până cînd trăiește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor., însă dispunînd membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului până ce trăiește o rentă lunară de 50 cor. Membrii înscriși dela etatea de 60—80 ani n'au drept la rente. Persoane dela etate de 16—60 ani pot semna până la 3 cuate (6000 cor.). Atestat medical nu să recere. (767).2—2

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de măritșuri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 18 ani. Să pot semna 1—6 cuate (2000—12000 cor.). Dacă o fată după 3 ani de membie rămîne orfană, înceată solvirea taxelor, iar la măritș, fata primește suma asigurată, iar până atunci — însă cel mult până la etatea de 20 ani — primește o rentă lunară de 30 cor. Tot aceasta rentă primește fata până cînd trăiește, dacă după oare-care vreme rămîne nemăritată.

Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cuate semnate până la 7,000,000 cor. și anual peste 1,000,000 cor. taxe de membru.

Prospecte și blancete trimise gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă.
Filială pentru Ungaria:
Timișoara (Temesvár, Takarék-pénztár-utca 4. szám, I. em.).

Capital social: K. 150.000.— „LUNCANA” Telefon No. 20.
Institut financiar, societate pe acții în Marghita (c. Bihor)
— și-a început cu 1 Iulie n. a. c. activitatea. —
!: Să ocupă cu toate operațiunile de bancă. !:
Acoardă împrumuturi cambiale cu cavenți,
!: ipotecare, de cont-curent, lombard, etc. !:
Primește depuneri cu 5—5½%, după mărimea sumei și durata depun.
După depunerile instituțiilor culturale dă 6%.
!: Darea după interese o plătește institutul. !:
(000) 3—3 **DIRECȚIUNEA.**

Cei-ce doriți să fiți scutiți de pagubele în vite!

Intrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite“ dela Orăștie (Szászváros), care asigură pe economi contra ori-cărei pagube în vite!

Precum s'a dat de știre prin foaia »Tovărășia«, această Reuniune a intrat în viață cu ziua de Duminică Tomii! Și dela aceea și încoace, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt în rînduială cu înscrierea și plata taxei!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, cît și-s vrednice vitele, și la caz de pagubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai asigurat pe vitele tale.

Plăți nu ai de făcut, decît cînd la un ortac din cercul tău s'a întîmplat o pagubă în vitele asigurate!

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd o »cuotă« (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate; prețul cuotei îl plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1 cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își iau de fiecare 1000 cor., asigurate, cîte o cuotă, — care rămîne însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Incolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire și plătești ajutorul, cît și-s vine pentru un caz de pagubă (de atîtea-ori 4 fil., cîte sute de cor. asiguri. Plătești adecă înainte o pagubă).

Azi toți membrii Reuniunii, ori-unde s'ar afla ei, sunt membrii întîiului grup (despărțămînt) cu scaunul în Orăștie. Precum asigurații vor spori mai mult, Reuniunea va împărți pe cei asigurați în cercuri, cari au în coprinsul lor cam 3000 de vite, și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai cînd e pagubă în cercul lor. Numai la caz de epizootie (boală lipicioasă), direcția poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celui alt, după îndemnul: „azi ție, m'ane mie!“ (726) 6—

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la cancelaria:

„Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie-Szászváros“

ANUNȚ. Subscrisul aduc la cunoștința on. public din Hațeg și jur, că am preluat fosta prăvălie de specerie alui Ambrosie N. Șelariu din Hațeg, strada Casei orășenești (Városház utca), pe care am arangiat-o din nou, sortîndu-mă cu tot felul de articoli speciali. —

— Pe cînd aduc aceasta la binevoitoarea cunoștință a publicului, trebuie să-i atrag atenția, că sunt în plăcuta poziție ca să servesc cele mai bune articole, pe lîngă prețuri ieftine și serviciu culant și sperez că voiu cîștiga mulțumirea clientelei. Așteptînd binevoitorul sprijin, semnez cu stimă:

DOMINIC CRIȘAN,

(766)

comerciant în Hátzeg.

2-3

Rudolf G. Brașșai

atelierul de tîmplărie fină pentru mobile și de măsurit pentru edificii, —

gătește mobile în execuție artistică, apoi arangeamente moderne de locuințe, cancelarii, școli, și tot felul de localuri.

Lucrări la edificii și de portale, după stil și cu prețuri favorabile. —

Planuri și preliminare de spese, — gratis! —

in
ORĂȘTIE (Szászváros)

Strada spitalului nr. 1/a,
casa proprie.

(605) 14—

Prăvălie de închiriat.

În comuna Moeciul-inferior (u. p. Törösvár), la poziție foarte bună, centru, — unde gravitează 6 comune cu populație de peste 5000 locuitori, — să dă în arîndă o prăvălie cu 3 odăi de locuit, culină de vară și iarnă, curte, grădină, magazin, șopru, — cu preț convenabil.

Cei interesați a să adresa la Redacția foii. (763) 3—3

Josef Bumbala

în Frankstadt s/r (Mähren) ofere cu prețurile de fabrică, direct privaților cu rambursă: Pinză patentă, Covoare de pat, Șifonuri, Damast de mătăsă, Țesetură de Rumburg și alți articli de țesătorie!

Mustre și catalog, franco. — Multe scrisori de mulțumită. Lucră cu 300 războaie! (649) 12—13

Cine dorește călătorie bună și iute — de plăcere — în

6 zile la America

acela să ceară îndrumări românești dela

FALK și Comp.
(600) cancelarie românească 24—26
Hamburg, Raboisen 30.

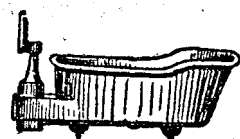
MAȘINI

de ori-ce fel, pentru economia de cîmp a poporului, — precum și

motoare

pentru mînatul mașinilor, vă mijlocește, cu prețurile cele mai joase și dela firmele cele mai solide, cele mai mari, — „Reuniunea Economică“ din Orăștie, precum și Administr. foii noastre „Libertatea“, care nu fac cîștig din asta, ci le dau cumpărătorilor în prețul cu care ele le pot căpăta dela fabrici!

Vanele de bae Stuchlich's.

O vană numai
40 cor.

O vană de
încălzit nu-
mai 24 cor.

Încălzește în ¼ de oră 150 litri de apă, pentru care îi trebuie cărbuni de lemn numai de 10 fileri. Lungimea fundului vanei 122 cm. : — : Înălțimea de 60 cm. : — :

Comandele să efectueze imediat și să trimit cu rambursă, prin:

Gustav Stuchlich,
Entengasse 17.
Sibiu (Nagyszeben).
(488) Saggasse 15. 18—25

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; împletituri de sîrmă; hîrtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; tinichea neagră și țincuită. 9—10

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Editor și redactor responsabil: Ioan Adam.

Costume Sălișteneste!

Cele mai frumoase costume, cel mai elegant port femeesc între toate porturile femești populare la noi Români, e mîndrul

port seliștenesc

cuceritor căci cit e de simplu, e totuși fermecător prin curățenia lui Asemenea și portul bărbătesc dela Saliște, e cel mai românesc și frumos!

În *Atelierul meu de costume selișteneste*, aflător în Orăștie, în strada Promenadei nr. 13., casele proprii (drumul ce duce din Piață spre casarmă și promenadă), — pregătesc foarte frumoase costume selișteneste, atît pentru femei, cît și pentru bărbați.

În atelierul meu lucrează în toată bunăvremea 10—12 lucrătoare, fete și feciori, sub supraveghierea mea, și costumele mele selișteneste, cu care ies și la țiguri de țară în comitatul Hunedoarei, sunt foarte căutate și cu drag cumpărate de femei! — Primesc să fac și să trimit costume și la cereri prin post! Să mi-să dea numai mărimea persoanei ce dorește a le avea!

Prețuri potrivite! — Lucru bun și cu gust!

Dumitru Jurca,

croitor de costume selișteneste în Orăștie.
strada Promenadei nr. 13, casele proprii.

(697) 12—12

Tipografie! Librărie! Negustoriă de papir și recuizite de scris!

Tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — Szamosujvár

Ezeacă tot felul de lucrări tipografice și în deosebi tipărește: cărți de tot felul, acții, libele de depuneri și de plată, registre, anunșuri de căsătorie, funebre ș. a., placate, blanchete de tot soiul, contracte, conturi, papire de epistolă și cuverte cu firma pentru negustori și privați, bilete de viziuă, logodnă, etc. etc.

Editură de cărți populare, de rugăciuni ș. a., precum și tot soiul de cărți române și străine apărute ori-și-unde. Cărți, cari nu să află în depozit le cîștigă în preț original.

Ține depozit mare de tot soiul de papire, recuizite de scris și școlare, tipărituri oficiale, etc. — Cereți cataloage!

Icoane sfinte pictate pe plnză în farbe oleu de ori-ce mărime în cadre sau fără cadre!

Cataloage și compturi să trimit ori-și-cui gratis și franco. La comande de vestminte bisericesti — la cerere — să trimit și mustre de stoffe cu notarea prețurilor.

Toate comandele sunt a să adresa la

Adresa telegrafică:
„Aurora“ Szamosujvár.

Tipografia „AURORA“

(705) 8—10 în GHERLA — Szamosujvár.

„Tipografia Nouă“ în Orăștie.